

Schriftlezing Exodus 19:3-6a, 1 Petrus 2:1-10

Broeders en zusters,

We hebben net twee Bijbelgedeelten gelezen. Een gedeelte uit Exodus en een gedeelte uit de eerste brief van Petrus. Twee gedeelten die zeer veel op elkaar lijken ook. We mogen aannemen dat Petrus' woorden een citaat uit Exodus zijn. Want het bijbelboek Exodus is naar alle waarschijnlijkheid door Mozes geschreven en tussen Mozes en Petrus zit een kloof van ongeveer 1500 jaar. Toch is er wel iets opmerkelijks aan de hand. Want deze woorden uit Exodus werden duidelijk aan Israel gezegd, terwijl Petrus zich richt tot niet-joodse christenen. Kijkt u maar mee, we hebben het net gelezen in vs. 10: *u eens niet zijn volk, nu echter Gods volk, eens zonder ontferming, nu in zijn ontferming aangenomen*. Hier kan het alleen maar gaan over mensen uit andere volken die tot geloof in de Here Jezus zijn gekomen.

Die woorden in Exodus zijn dus uitgesproken tegen het volk Israel. Toch is er nooit een tijd geweest in de geschiedenis van het Oude Testament dat het hele volk Israel de priesterdienst vervulde. Want in de tijd vóór dat Israel een volk was kende men helemaal geen priesterdienst. Abel offerde zelf, Noach bracht zelf offers en ook Abraham kende de gewoonte te offeren.

In Exodus 19 wordt van Israel gezegd dat het hele volk een volk van priesters is. Maar vlak nadat deze woorden uitgesproken zijn tegen Israel geeft God, vanwege de ontrouw van Israel, de priesterdienst aan de zonen van Aäron. En de stam van de Leviëten werd vrijgesteld om dienst te doen in de tabernakel. Dus die priesterdienst van het hele volk is nooit werkelijkheid geworden.

De priesters in de tijd van het oude Testament werden door God gekozen, en niet door mensen aangesteld. En zij werden met een doel gekozen: om God met hun levens te dienen door offergaven aan te bieden.

De priesters vervulden een middelaarfunctie. Zij traden namens het volk op bij God. Namens het volk brachten zij offers om verzoening te doen voor de zonden van het volk en de priester mocht namens God de zegen uitspreken over het volk. Denk maar aan de priesterlijke zegen uit Num. 6:22: *de HERE zegene u en behoede u, de HERE doe zijn aangezicht over u lichten en zij u*

genadig, de HERE verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede. Namens God mocht de priester de genade toezeggen aan het volk. Denk maar aan Zacharias, de vader van Johannes de Doper. Nadat hij de dienst in het Heilige had verricht, stond het volk buiten te wachten om de zegen te ontvangen. In de offerdienst wordt vergeving gevraagd, in de zegen wordt de genade toegezegd.

Dit priesterschap diende als een afbeelding een symbool voor de nog komende bediening van Jezus Christus. En daarom was, nadat Jezus was gestorven aan het kruis deze priesterdienst niet meer nodig. God zelf gaf aan, door het dikke voorhangsel, dat de toegang naar het Allerheiligste bedekte, van boven naar beneden te scheuren, dat het oudtestamentische priesterschap niet meer nodig was. Nu konden de mensen rechtstreeks tot God naderen, dankzij onze grote Hogepriester, Jezus Christus. De hogepriester in de oudtestamentische tempeldienst was weliswaar door God uitgekozen en geheiligd, maar hij was een zondig mens. Hij moest ook verzoening doen voor zijn eigen zonden. Dat gold voor de Here Jezus niet. Hebr. 4 omschrijft hem als een Hogepriester die kan meevoelen met ons. Hij is in alle dingen aan ons gelijk geworden, behalve de zonde (4:15). En daarom is zijn offer eens en voor altijd genoeg (zie ook Hebr.7:26,27).

Nu is later de priesterdienst toch weer de kerk ingeslopen. Dat was voor Luther de kerkhervormer een belangrijke reden om zich tegen de priesterdienst in de Rooms Katholieke Kerk te verzetten. De katholieke kerk kent overleden heiligen die voor ons moeten pleiten. Maar de bijbel leert ons dat Christus voor ons bidt en pleit. Niemand hoeft namens ons te bemiddelen, behalve onze Heiland. Maar ook had men in de RK eredienst weer priesters aangesteld. Deze priesters kregen 'goddelijke' titels als heilige vader en men beschouwde hen als bemiddelaars van God. Zij mochten de dienst verrichten op het altaar voor in de kerk en namens God bepalen hoe iemand boete moest doen om vergeving te ontvangen. De mis werd ook een offer genoemd en Luther vond dat dit afbreuk deed aan het eenmalige offer van Christus. Vandaar dat de protestantse kerken de priesterdienst hebben afgeschaft. In ieder geval in theorie. In de praktijk gebeurt het nog al eens, en vroeger was

dat zeker zo, dat dominees als halve heiligen werden behandeld en dan kun je er op wachten dat deze voorgangers zich ook zo gingen gedragen. Hoewel er geen protestantse paus meer bestond, bestonden er nu een heleboel kleine pausjes.

We mogen dus zeggen dat de dienst van de Hogepriester vervuld is in de Here Jezus. De hogepriester hoeft niet meer op Grote Verzoendag het Heilige der heilige in te gaan. De Here Jezus heeft eens en voor altijd verzoening tot stand gebracht. Maar ook spreekt het Nieuwe Testament niet meer over een aparte priesterstand in de gemeente. Er wordt wel over oudsten gesproken en diakenen. Ook oudsten die belast zijn met de verkondiging van het woord. In die zin is een predikant zeker te verdedigen vanuit het Nieuwe Testament. Maar de rol van oudsten en diakenen is leiding geven aan de gemeente. En dat is altijd een gedeeld leiderschap, zodat sektarisme voorkomen kan worden. Een gevaar wat ook in evangelische gemeenten niet onderschat moet worden. De gezalfde leider, die niet te corrigeren is, omdat God hem heeft aangesteld. Voorgangers, oudsten en diakenen hebben geen bemiddelende rol, zoals de priesters dat hadden. Nee, het Nieuwe Testament stelt nadrukkelijk dat alle gelovigen in de gemeente priesters zijn. Behalve 1 Petr.2 spreekt ook Openbaringen 1:6 op deze manier. Lees maar mee:

.....Hem die ons liefheeft en ons uit onze zonden verlost heeft door zijn bloed – en Hij heeft ons tot een koninkrijk, tot priesters voor zijn God en Vader gemaakt – Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheid.

En ook in Openbaringen 5 zingen de vier dieren en de 24 oudsten een nieuw gezang: *....Gij hebt hen voor onze God gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters.....*

Maar wat wil dat nu zeggen dat wij allemaal priesters zijn? Laten we eens gaan kijken wat ons Schriftgedeelte uit 1 Petrus allemaal zegt.

Ik zei net al dat Petrus Exodus 19 citeert in vs. 9. Benamingen als *‘een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom’* worden nu op de gemeente betrokken. Er is echter wel verschil. Om tot het geslacht van Israel te horen moest je geboren zijn als

Jood. Dan maak je daar vanzelf deel van uit. Maar deel uitmaken van dit nieuwe priesterschap kun je niet door geboorte, maar door wedergeboorte. Dat zou je het begin van je priesterschap kunnen noemen. Zo zegt vs. 4 dat ook: *Kom tot Hem*. Wie tot geloof komt in de Here Jezus wordt dus niet alleen bevrijd van zijn zonde, maar hij wordt ook ingelijfd in de gemeente van Christus. Vanaf dat moment ga je deel uitmaken van dat volk Gode ten eigendom en wordt je een priester.

Die priester moet bereid zijn zich te laten inschakelen (vs.5) voor de opbouw van de gemeente. Die twee dingen samen is namelijk bekering. Komen tot Jezus. Hem aanvaarden als je Verlosser, maar ook de bereidheid Hem te gaan volgen als Heer. Die twee dingen horen onlosmakelijk bij elkaar.

En dat volgen van Jezus als Heer doe je door geestelijke offers te brengen die God welgevallig zijn. In het Oude Testament bracht de priester o.a. brandoffers als uiting van volkomen toewijding aan God, en reukoffers die verband hielden met gebed. In het Nieuwe Testament is er sprake van geestelijke offers, dus geen dieren of reukwerk, maar alles wat voortvloeit uit de overgave aan en het dienen van Christus. Die priesterlijke taak kun je samenvatten in vier dingen: offeren, bidden, zegenen, verkondigen.

In het OT brachten de priesters de offers in de tempel. Al deze offers zijn vervuld in dat ene grote offer, het offer van de Here Jezus. Maar ook voor ons geldt dat we God een offer moeten brengen. Dat offer zijn we zelf. Paulus zegt in Rom. 12 dat we onszelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in Gods dienst moeten stellen, dat is de ware eredienst. Je eerste priesterlijke taak is dus dat je jezelf beschikbaar stelt voor de dienst van God. Dat je zegt: hier ben ik, ik ben bereid u te volgen, ik wil uw wil doen.

Maar de bijbel spreekt op meerdere manieren over offeren. In Filippenzen 4:16-18 noemt Paulus de financiële ondersteuning die hij mocht ontvangen een *aangenaam, Gode welgevallig offer*. En ook Hebr. 13:16 noemt de mededeelzaamheid een offer waarin God een welgevallen heeft. In traditionele kerken wordt de collecte ook nog wel eens de dienst der offerande genoemd. Dat hoeft van mij niet meer ingevoerd, maar gevoelsmatig ervaar ik toch wel

een verschil tussen een offer en een collecte. Iets wat je offert, voel je. Je offert iets van jezelf op voor het doel waar je voor geeft.

Hebreeën 13:15 heeft het over een ander offer. *Laten wij dan door Hem Gode voortdurend een lofoffer brengen, namelijk de vrucht onzer lippen, die zijn naam belijden.* Het lofoffer was één van de weinige offers die niet te maken had met zondeverzoening. Oorspronkelijk bestond dit offer ook uit een dierenoffer, maar nu wordt alle nadruk gelegd op het loven en prijzen van de Here Jezus Christus. Ons spreken en preken over Christus, ons zingen over Hem, behoren lofoffers te zijn die voortdurend gebracht worden. Niet alleen op zondag, niet alleen in de kerkdienst, voortdurend. Ons hele leven is eredienst hebben we net gezegd.

In Openbaringen 5:8 wordt gesproken over schalen met reukwerk die de gebeden der heiligen voorstellen. Ook gebed is een vorm van offeren. Dat brengt ons meteen bij de onze tweede priesterlijke taak. Offeren was de eerste, Gebed de tweede taak.

Gebed is dus een priesterlijke taak. We mogen hierbij denken aan zaken als lofprijzing en aanbidding. Ons zingen in de kerkdiensten is niet een leuke aankleding van de kerkdienst, maar heeft functie en is een opdracht aan de gemeente. God grootmaken in ons lied moeten we niet te klein van denken. We moeten er trouwens ook voor waken een bepaalde manier van aanbidding te verheffen boven een andere. Maar dat de gemeentezang een middel is om God te aanbidden is buiten kijf.

Maar ook de voorbede is een priesterlijke taak. En daarom moeten we blijven benadrukken hoe belangrijk het is dat we als gemeente samen komen voor gebed. Alleen gebed is al een reden waarom geloven in je eentje geen optie is. Wie meent te kunnen geloven zonder de kerk zegt daarmee ook dat hij wel zonder het gebed van z'n broeders en zusters kan. Dat is hoogmoed. Je denkt dan te groot van jezelf en te klein over de waarde van het gebed.

En dat geldt ook voor die derde priesterlijke taak, zegenen. Zegenen is veel meer dan wat we aan het eind van de kerkdienst doen. De zegen uitspreken. Als we trouwens geloven in het priesterschap van alle gelovigen is er geen

enkele reden om het uitspreken van de zegen te beperken tot de predikant. In mijn vorige gemeente mogen preeklezers wel de zegen uitspreken, maar niet de handen opheffen. En in plaats van 'de Here zegene u' wordt er dan gezegd 'de Here zegene ons'. Een afspraak die niet direct fout is, maar naar mijn mening geeft de bijbel hier veel meer ruimte dan dat de mensen elkaar geven. Er is bijbels gezien geen bezwaar om anderen de zegen te laten uitspreken. Maar ik zei al dat zegenen meer is dan de zegen uitspreken aan het eind van de kerkdienst.

Zegenen is goede woorden over elkaar uitspreken. Het tegenovergestelde van vervloeken. Zegenen is elkaar bemoedigen. In plaats van elkaar bekritisieren benoem je wat je goed vindt in elkaar. Dat vinden we als calvinistische Nederlanders nog wel eens een beetje lastig. We hebben geen enkele moeite toe te geven dat we grote zondaars zijn. En daarom vinden we het normaal dat al onze daden, ook de dingen die we doen in Gods Koninkrijk, bevlekt zijn met zonden. En als er dan toch iets goeds voortkomt uit wat we hebben gedaan, dan zeggen we vroom dat het allemaal genade is. Sorry, maar daar kan ik niks mee. We worden opgeroepen elkaar tot zegen te zijn. En door elkaar te bemoedigen bouw je elkaar op en bouw je de gemeente op. Bemoedigen doet goed. Niemand kan zonder.

De vierde priesterlijke taak is verkondigen. We zijn geroepen om de grote daden van God te verkondigen. Aan elkaar en aan de mensen die God niet kennen. We mogen elkaar dienen, door elkaar de Bijbelse waarheid voor te houden. We dienen elkaar door elkaar te vertellen wie God voor ons is, dat heb je nodig. Wij mensen zijn beperkte mensen. We hebben maar een zeer beperkt zicht op God. God is veel groter dan onze gedachten. En daarom mogen we als gelovigen elkaar voor houden wie God voor ons is. De apostel Paulus schrijft aan de Efeziërs dat we alleen samen met alle heiligen (Ef. 3:18) zicht krijgen op de lengte, de breedte, de hoogte en de diepte van de liefde van Christus. Als ik nu een heel klein beetje zicht heb op Gods liefde, en mijn broeder of zuster heeft ook zo'n klein beetje zicht op Gods liefde, dan hebben we samen al veel meer zicht op wie God is. God is zo groot, alleen met elkaar kunnen we een beetje zicht krijgen op wie Hij is. Op deze aarde wonen 6

miljard mensen. Al deze mensen zijn verschillend. Maar al deze mensen zijn ook geschapen naar Gods beeld. Alles wat er aan liefde, creativiteit en mooie dingen in de mensheid ligt komt uit God. Onvoorstelbaar, als we met 6 miljard mensen zijn, kunnen we nog niet ten volle laten zien hoe groot Zijn grootheid en liefde is. Laten we elkaar blijven verkondigen hoe groot onze God is. Daarmee help je elkaar. Op die manier wordt iemands beeld van God groter.

Maar bij Gods grote daden verkondigen mogen we ook denken aan de opdracht het Evangelie uit te dragen in de wereld. Zending en Evangelisatie zijn geen taken voor commissies maar voor gemeenten. Commissies kunnen een prima rol vervullen voor de organisatie van de evangelisatieactiviteiten, maar de opdracht is aan de hele gemeente gegeven. Iedere gelovige is een priester, iedere priester is geroepen om Gods daden te verkondigen.

In vs. 9 staat dat we een priesterschap zijn. In vs. 4,5 worden we opgeroepen om ons te laten gebruiken en een priesterschap te vormen. Je zou het zo kunnen zeggen: door de genade van God zijn we als gemeente een priesterschap, en is dus iedere gelovige een priester. Als dat dan zo is, dan volgt daaruit ook de roeping om als priester te leven. Onze positie (wat we zijn) is tegelijk onze roeping (wat we moeten worden). Worden wie je bent! Een spanningsveld wat we in de bijbel vaak tegen komen. Je bent heilig, maar je moet ook groeien in heiligheid. Je bent een nieuwe schepping, maar dat moet ook verder uitgewerkt worden in je leven. En dat geldt ook voor ons priesterschap. Je bent een priester, niet meer en niet minder. En omdat we priesters zijn worden we ook allemaal geroepen als priester te leven. Een priester die offert, een priester die bidt, een priester die zegent en een priester die verkondigt. Amen

Maart 2010
G.P. Hartkamp
Wapenveld